

Justus Christoph Schomer

Facultatis Theologicae Nomine Iustus Christophorus Schomerus, D. & P. P. Consistorii Ducalis Assessor & Superintendens Mecklenburgensis, Ad Disputationem Inauguralem Viri Pl. Reverendi & Excellentissimi Dn. Gotlobi Friderici Seligmanni, Phys. & Metaphys. P.P. celeberrimi & Archi-Diaconi Jacobei vigilantissimi, De Libertinismo Sentiendi Et Credendi, publice ventilandam, Magnificum Dn. Rectorem, Excellentissimos Omnium Facultatum & artium Professores, Nobilissimos Doctores ac Licentiatos, Pl. Reverendos Ecclesiarum Pastores & Presbyteros, clarissimos Philosophiae Magistros, & omnes deniq[ue] Studiosos, Literatos ac Literarum Fautores, ad d. 4. Martii, 1686. horis antem. & pom. solenniter invito

Rostochi: Weppelingius, 1686

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn736211438>

Druck Freier Zugang

RU theol. 4.März 1686

Schorner, Justus/g

~~Seligmann, Göttl. Frid.~~

Program
Q. E. F. Q. S. V
FACULTATIS THEOLOGICÆ NOMINE

JUSTUS CHRIS-
TOPHORUS SCHOMERUS,

D. & P. P. Consistorii Ducalis Assessor & Su-
perintendens Mecklenburgensis

AD DISPUTATIONEM INAUGURALEM

VIRI PL. REVERENDI & EXCELLENTISSIMI

DN. GOTLOBI FRIDERI-
CI SELIGMANNI,

Phys. & Metaph. P. P. celeberrimi & Archi-
Diaconi JACOBEL vigilantissimi

DE

LIBERTINISMO SENTI-
ENDI ET CREDENDI

publicè ventilandam,

Magnificum DN. Rectorem, Ex-

cellentissimos Omnium Facultatum & ar-
tium Professores, Nobilissimos Doctores ac Licentia-
tos, Pl. Reverendos Ecclesiarum Pastores & Presbyteros, clarissimos
Philosophiæ Magistros, & omnes deniq; Studiosos, Literatos ac
Literarum Fautores, add. 4. Martii, 1686, horis antem,

& pom. solenniter invito.

ROSTOCH, Typis JOHANNIS WEPPLINGII, UNIVERS. TYPOGR.

1686

Vemadmodum C. Cotta apud

Ciceronem lib. 3. de Nat. Deor. de Deorum existentia disputaturus, inter se Pontificem & Philosophum distinguit, ut quod sibi sacras ceremonias publice defendenti persuasum erat *sola auctoritate majorum*, idem ad Academicam libertatem regressus in Lucio Balbo rideat, *tantas scilicet res, quod sint Dii, opinione stultorum judicari*: ita hodieq; nimis frequens est

in orbe Christiano impietas, ut externam professionem religionis, fungantur qui atheismum animo volunt, omnesque Theologorum meditationes pro anilibus fabulis irrident. Et si enim longè certioribus nixa est fundamentis Christiana fides, quam omnis, quæ inter gentiles versabatur, Deitatis agnitio, multiplex tamen illa sententiarum disputantiumque varietas, quæ orthodoxa ecclesia exercetur, raptatos in diversa animos facile præcipites dat, ut abjectam difficultatem, ut videntur, questionum curam cum conclusionibus ipsa etiam principia convellat. Nimirum desperationis nomen est *scepticismus*, nec aliam nacta est vetus Academia gloriam, quam quod ingenuè fateretur, se veritatem, quam alii vel quærebant vel se reperisse rati erant, invenire non posse. Obruitur mens pugnantium inter se argutiarum denso agmine, ut viribus suis diffusa & luctando lassæ objectis luci nubibus succumbat. In hac tenebrosa ignorantia nocte ne quis horror animum subeat, sponte sibi blandiuntur homines impunitatis spe, quod veritatis illius, quæ haberi nequit, nec adeo magna jactura sit; ita distracta partibus contententium religio securò negligitur, sanis etiam & scommatibus petulantium ingeniorum sapientius excepta, vel si modestius agitur, uniuscujusque indulta sentienti libertati. Progreditur per distinctos gradus ex hoc fonte derivata impietas, & quod major est ruditis audacia, altius provehitur, dum alii facilitatem errandi tantum in aliis excusant, alii & sibi vel ignorandi vel errandi facultatem indulgent, alii veritatem quam nesciunt simpliciter negant, alii etiam pro lubitu fingendi ludendique licentiam luxuriant. Qui aliis indulgent, æquivocitatis solent affectare nomen, cum scientia non habeant, Nam sicut

sicut ipsi Remonstrantes censent, illos, qui ethnicos virtuosos in salvandorum ordine collocant, magis charitatis affectu quam certo iudicio ductos esse, *Apol. fol. 120.* ita & generaliter compertum est, ubi metus violentiæ cessat, solam ferè defendendæ fidei inopiam esse syncretismi matrem. Nempe ut induciæ fiant cum certare neqvis. Sed imperitus ille hominum amor & amorem Dei tollit & saluti hominum nocet, quos vel ad pertinaciam erroris vel facilem veræ religionis abjectionem abducit. Quemadmodum pridem Hannoveranus quidam *speculi conversionis* faber plebem Evangelicam persuadere voluit, quod Doctorum quorundam assertio, etiam Pontificiâ fide homines salvos esse posse, sufficiat ad eam securo bonoque animo amplectendam, nescio an suis pari modo apostasiam ad gentilismum indulturus, cum legerit Trigantium jesuitam *de exped. Sin. l. 1. c. 10. & l. 4. c. 6.* de Sinensium multorum salute non minus sperare. Illis, qui sibi ipsis indulgent, horribilem suppeditavit defendendi sui modum Henr. Morus *tract. Angl. de Myserio Piet. lib. 10. cap. 10. toto*, quod Deus cuiusque falsæ persuasionis auctor sit, quâ vel Turca vel Judæus (quos disertè in exemplum adducit *sub fin. §. 3.*) vel quivis alius imbutus est, & quisque præceptum divinum habeat, ita credendi colendiq; Deum ut se credere & facere oportere apud animum convictus est, vel se esse censet, toties correctum novumq; quoties in novam sententiam damnatâ priore opinione transit. Atque ita qui nullo errore suo peccat, neq; ad ullum excutiendum sollicitus esse debet, & frustra tempus triverunt Apostoli hominibus ad Evangelium convertendis. Ne autem color impudentissimo commento desit, non esse turpe, ait, alium falsâ opinione imbuere, ni omnia stratagemata velis damnare, Deumq; id facere posse & per modum pœnæ & per modum probandæ integritatis, sicut qui cultum divinum in squalore carceris exercendum imperat, aut cassum servo scrinium pretiosarum rerum pleno custodiendum tradit. Secutus ita Tyvissum, Maccovium & alios Calvinianos, quibus nec ipsis absurdum est, fidem falsi, id est, partæ sibi salutis per Christum, reprobis divinitus imperari, quæ tamen parta non sit. Quamquam re verâ proprium ejus commenti fundamentum jecerunt Remonstrantes, cum *apol. c. 25. fol. 289. b.* verbi divini obligatio-

nem ab intellectu & conscientia nostra suspendunt. Qui quod nesci-
 unt negant, illi sunt, qui eam solam ratione vel Deum vel providentiam
 divinam aut religionem Christianam impugnant, quod certam & infal-
 libilem ejus demonstrationem sibi nondum videantur didicisse, etsi
 neque oppositam thesin stabilire rationibus conentur. Quod genus
 disputandi plerumque & Sociniani observant, ut se respondentium lo-
 co collocent, nec sibi probandi provinciam imponi velint. Notitia
 quidem Dei & divina legis homini connata est, ad quam non docti vel
 instituti, sed facti & imbuti sumus, hebescit tamen illa mentis convictio,
 cum implicita profanis cogitationibus dubitare de omnibus didicit.
 Denique impietatem illam omnem superant, qui non contenti nescire,
 negligere, impugnare religionem, etiam pro lubitu audent fingere,
 ludere & aliis imponere, non aliter ac si in perculam pictorum versaren-
 tur. Illi sunt, quos præ aliis *Libertinos* appellare licet, qui libertatem
 se putant nactos esse de causa Dei prout volunt statuendi, quanquam
 non emancipati sed fugitivi servi, qui nec Dominum nec patronum reve-
 rentur. His hominibus, dum colorem religioni quemvis mentiuntur,
 utique color omni excusandi audaciam ingenii deest. Tales fuisse Mu-
 hammedem Arabem, Simonem Magum, Theudam, Barcochbam,
 Montanum pseudoparaclitum &c. qui ad religionem hominum ever-
 dam ea de se, quæ falsa esse norant, jactitarunt, omnium ore atque
 suffragiis constat; sed quam vellem, ut intra vetera hæc & damnata no-
 mina illa impietas constitisset! Quantum verò ab hac impostura ab-
 sunt, qui aliis ita imponentibus ludentibusque sine exceptione credi de-
 bere contendunt? Haud crederes esse posset tam immanis impuden-
 tia homines, qui id serio audent docere, nisi & nostra & prisca tempora
 ejus rei exempla dedissent. Vel Hobbesii Leviathan quale monstrum
 exclusit? Civem bonum ad nutum principis vel magistratus religionem
 debere componere, & eam demum esse veram religionem, quam ci-
 vilis potestas quoque loco ac tempore voluerit, quod scilicet nulla sit rei
 publicæ secunda tranquillitas speranda, ubi causa Dei ab hoc obsequio
 exempta est. Atque brutam securitatem auctoritati Rabbinicæ præstan-
 tam commendat ex judæis Lipmannus *Nizach. n. 321. in Kabeleth &*
cum illo Raschi ad Deut. 17, 8. ut etiam si dextram esse sinistram & sini-
stram.

stram esse dextrā dixerint, illis credas quod Deus legē suspenderit à mente & arbitrio sapientum, juxta quorum variantia decreta quæqueres & munda & immunda sit. כִּי הוּא הָשִׁי שֶׁנֶּתַן לָנוּ הַתּוֹרָה, כִּלְכִּלָהּ אֹתָהּ. Et quid dicemus de Pontificiis quibusdam? Certè ovum ovo non est magis simile, quam huic absurditati Judaicæ decantata illa Cardinalis Cusani ad Bohemos, quod veritas cathedræ ita adhæreat, *ut etiamsi hodie alia fuerit interpretatio ecclesie ejusdem præcepti Evangelici, quàm aliquando, tamen hic sensus nunc in usu currens ad regimen ecclesie inspiratus, uti temporì congruus & salutis via debeat acceptari.* Cui jungas, nescio annon impudentiores, Gregorium de Valentia, & Cardinalem Toletum, cum in definitione Synodi vel episcopi *et si errantis, et si dogma hæreticum proponentis*, dummodo nescias id esse contra ecclesiam non tantum securò sed & meritorie jubent acquiescere; & Lojoticæ perfectionis regulas, ut cœcâ planè obedientiâ superiorum jussâ quantumvis absurda & contra Deum niti visa, sine morâ exequaris. Certè videtur injuria his hominibus fieri, si statuas, illos Deum credidisse, quem commentis hominum tam absurde sponere jubent, eo ipso etiam libertatem fingendæ arbitrariæ religionis vel sibi vel iis, qui cum imperio sunt, satis apertè largiti. Atque non volumus rimari secreta mentis alienæ. Fieri potest ut tantus stupor animû occuparit talia scribentis, ut ipse nesciat quo delabatur, præsertim cum & in aliis quotidie deprehendas, quæ si rigorosè examinentur, iisdem vestigiis insistere dicas. Quoties enim accidit, ut favor potentiorum, lucri cupiditas, vel quivis incommodi metus animum à religione Dei abstrahat, ut mutatâ scenâ jam aliud quàm olim defendat? Quoties ut famæ consulatur, mens etiam convicta veritatibus eam agnoscere & fateri renuit, ne errasse videatur? Hæcine licentiam fingendi non involvunt & statuendi de causâ Dei quod lubet? Sed quicquid sit de animo illorum, quibus vel crassior alter vel hic subtilior Libertinismus placet & quamcunq; patiatur benignissimam interpretationē, id tamen certum est, illos non rectè perpendere, quantâ ea res momenti sit, de quâ sibi indulgent. Etenim si crederent suâ maximi interesse, veritatem religionis, etiam quam nesciunt & de quâ dubitant, rectè investigare, nullus in mundo atheismus, nullus liberti-

nismus, nullus sincerissimus esset. Nihil quidem nocet frustra fuisse piū;
 etiam si inanis esset Numinis reverentia, tamen meliore spe inter adver-
 sa animum solatur, & vel ipsis atheis arbitris pacem reipublicæ servat,
 hominesque in officio continet. Verū si existat Deus, quem tu non
 credis, quid à vindice auctoritatis suæ expectabis? Laudatur sæpe ab-
 undans patrisfamilias diligentia, à periculo etiam improbabili rebus
 suis prospicientis; quantò minus oportet securum esse de aeterno a-
 pud inferos dolore, cujus te omnia multa terrent, nullo experimento
 hactenus refutata? *Non est ridendum, res vera agitur.* Habes domi actio-
 num tuarum iudicem, quarum iniustitiam ipse accusas, etiam cum er-
 rantem & ignarum te peccasse comperis. Non permittis alieno erro-
 ri, ut tua pro suis auferat, non servo, ut iussus tui securus, quæ ipse
 somniat, agat: atque ita nec tuo errori tale quid permittendum esse
 fateris. Cum ergo perinde non sit quid agas, nec perinde erit, quid
 credas; quippe voluntas viri sapientis sequitur intellectum, actio fi-
 dem. Legem agnoscis? agnosce & legislatorem, qui te illis regulis al-
 ligavit. Neque si tibi videtur res divina parvi momenti esse, etiam Deo
 est. Quò major princeps est, eò accuratorem solet exigere obedientiā;
 tam ergo optimo jure exigit Princeps omnium maximus, cujus ple-
 niori potestati subsumus, quàm ulli civili potestati. Videmus aulicos
 delubricā principis gratiā sibi timentes, omni studio id agere, ne quā in
 re ipsum offendant, atque ea propter variis viis, quis illi genius sit, quæ
 res potissimum placitura, ex amicis sciscitari. Tantāne diligentiam nos
 indagare voluntatem hominis, nec tamen voluntatem Dei? Natura-
 lis quidem ejus lex omnibus lata est. Sed cum admissi multiplicis con-
 tra eam peccati sibi facile conscius sit, qui mores suos ad illam levi-
 ter examinaverit, meritò etiam quæret, quomodo placare indignan-
 tem & quomodo imposterum rectius sibi cavere possit. Nemo te cer-
 tum reddidit, non alium requiri colendi Dei modum, quàm quem na-
 turalis virtutis sensus suppeditat: omnium gentium mores, alias tradi-
 tiones respicientium, hanc opinionem impugnant. Quando etiam in-
 daganti sacer Codex noster omnium deprehenditur esse certissimus,
 & ea suæ auctoritatis documenta dare, quæ omnem dubitandi cau-
 sam facile superant, quæ nunc persequi scriptiois nostræ mensura non
 patitur.

patitur, & ex illo agnoscere oportet, quàm accuratè simus ad eam regulam adstricti, ut nulla nobis declinandi, addendi, tollendi facultas relinquatur. *Deut. 8, v. 12. & 32. Matth. 5, 19. 1. Tim. 6, 3. seqq. Gal. 5, 9. Jerem. 23, 28. 2. Job. 10.* Probat id prolixiùs & contra sentiendi credendiq; Libertinismum Spiritus S. arma expedit inaugurali Disputatione *Vir Pl. Reverendus atqve Excellentissimus, DN. GOTLOBUS FRIDERICUS SELIGMANNUS, Metaphys. & Phys. apud nos Professor celeberrimus, Archi-Diaconus Ecclesiæ Jacobæ vigilantissimus, Collega, Fautor ac in Christo Frater noster honoratissimus.* De cujus laudibus eò lubentiùs taceo, quò minùs illis per nostrum testimonium cumulus aliquis accedere potest, qui virtutem atqve eruditionem suam publicis privatisqve Orationibus, Lectionibus, Disputationibus ita universæ nostræ Academiæ probavit, ut non minùs apud exteros, quàm domi inclaruerit. Cursum vitæ tantùm more majorum breviter indicabo. Natus est Anno hujus seculi LIV. d. 23. Novembrijs Zittaviæ Lusatorum, florentissimâ urbe, quam suis conatibus maximè faventem semper fuisse gratus prædicat. Patrem veneratur Pl. Rev. Virum DN. M. ZACHARIAM *Seligmann*/ ad S. Joh. ibidem Archi-Diaconum meritissimum, Matrem omnibus virtutibus conspicuam matronam CATHARINAM Rev. Ecclesiæ Grodicensis quondam Pastore DN. *Cassare Thoma*o satam. Prima rudimenta paternæ fidelitati debet, quam exceperunt Præceptores publici, præcipuè *Vogelius Güntherus, Weisus*, Cl. Viri, nunc in Cælo triumphantes. A. LXXIV. mense Majo ad emporium bonarum literarum, Lipsiam, protectus propensissimos reperit studiorum promotores, insignes Viros, *Scherzerum Rappoltum, Thomasm*, qui & ipsi jam ad meliores abiverunt, præterea *Carpzovium, Albertum, Olearium, Menckenium, Fellerum, Rechenbergium, Cyprianum*, Excellentissimos Viros, hodieq; per Dei gratiam, & utinam diu! superstites. Quorum exoptato ductu res ita successit, ut A. LXXVI. d. 28. Jan. summos in Philosophiâ honores cum applausu omnium obtineret, & præter alia complura specimina duas pro loco, ut vocant, disputationes Publicas cum laude egregiâ haberet, duasq; alias, Theologicas sub Præsidiis *Dn. Carpzovii & Olearii* respondendo tueretur. Jamque sedem apud se fixam *Dn. Candidato* nostro Lipsia polli-

pollicebatur, meditantem aliud iter retinens A. LXXIX, & collegiaturæ beneficio impertiens, quo etiamnum indultu clementissimo fruitur. Sed ingruentis in viciniâ pestis terror, & desiderium generosi juvenis ipsius fidei commissi A. LXXX, eum ad hanc nostram Rostochiensem Academiam deduxit, non absq; singulari Dei providentiâ, cum hospitio exceptus Excellentissimi & Consultissimi Viri, *Dn. D. Job. Sibrandi*, Decret. P. P. famigeratissimi, collegæ & affinis nostri honoratissimi, per eum & Magnifico, qui nunc est, Academiae Rectori & Amplissimis urbis Consulibus, tandem toti incluto ejus Senatui commendatus A. LXXXI. mense Augusto ad eam, quam hætenus magno Academiae ornamento sustinet Professionem, & deinde A. LXXXIII. d. 30. Jan. ad spartam Ecclesiasticam vocaretur. Quo eodem anno felix cum florentissimâ tunc Virgine ANNA ELISABETHA, Ampl. & Prudentissimi quondâ Viri *Dn. ERNESTI SULTMANNI*, Senatoris hujus urbis laudatissimi, filiâ matrimonium copulavit, ex quâ & filiolam suscepit suavissimam, cujus incrementis Deus sospitator benedicat! Cæterû cum ad majora natus Excell. *Dn. Candidatus* cursum suû ad auferenda in studiis Theologicis brabea direxerit, & propterea mense Sept. superioris anni, ut ad solemnia eo nomine admitteretur à Facult. Theol. modestè petierit, lubens illa annuit, & in privato ac rigoroso, quod vocant, examine eum observavit in omnibus Theol. partibus ipsi collectum apparatus, qualem ex aliis publicis speciminibus jam antè præsumere debuit, tituloq; ac gradu Doctoris Theologi illum æstimavit quàm dignissimum. Quia autem more majorum receptum est, ut & solenni Disput. publicè ad illam spem inaugurentur Candidati, etiam huic nostro thema datum est, quod, ut solet, accuratissimè elaboraret. Imminet nunc ille dies, quarcus Martii, qui post varia impedimenta propositû sufflaminantia huic celebritati dictus est, ad quam igitur ut frequentes convolare, studiiqve quo in Theologicas lucubrationes & in Excell. *Dn. Candidati* splendida de hac universitate merita ferantur, documentum gratissimû dare velint, Magnificum *DN. RECTOREM*, Excellentissimos Professores, Doctores, Licentiatos, Reverendum Presbyterium, Magistros, Studiosos & omnes Literarum fautores suis titulis & elogiis conspicuos officiosè ac peramanter rogo.

P. P. Sub Sigillo Facultatis Theologicae Rostochii d. 21. Februarii, 1686.

patitur, & ex illo agnoscere oportet, quàm accur-
 gulam adstricti, ut nulla nobis declinandi, adde-
 relinqvatur. *Deut. 8, v. 12. & 32. Matth. 5, 19. 1. T.*
Jerem. 23, 28. 2. Job. 10. Probat id prolixiùs & con-
 diq; Libertinismum Spiritus S. arma expeditina
Vir Pl. Reverendus atqve Excellentissimus, DN.
DERICUS SELIGMANNUS, *Metaphys. & p.*
celeberrimus, Archi-Diaconus Ecclesie Jacobea
lega, Fautor ac in Christo Frater noster honoratiss
 dibus eò lubentiùs taceo, quò minùs illis per ne-
 cumulus aliquis accedere potest, qui virtutem
 suam publicis privatisqve Orationibus, Lectioni-
 ita universæ nostræ Academiæ probavit, ut non
 quàm domi inclaruerit. Cursum vitæ tantum
 viter indicabo. Natus est Anno hujus seculi L.
 Zittaviæ Lusatorum, florentissimâ urbe, quàm su-
 faventem semper fuisse gratus prædicat. Patrem
 Virum **DN. M. ZACHARIAM Seligmann**/ ad-
 Diaconum meritissimum, Matrem omnibus vi-
 matronam **CATHARINAM Rev. Ecclesie Grod-**
store DN. Caspare Thomao satam. Prima rudis
 tati debet, quàm exceperunt Præceptores publici
Güntherus, Weisus, Cl. Viri, nunc in Cælo trium-
 mense Majo ad emporium bonarum literarum, Li-
 pensissimos reperit studiorum promotores, insigni-
Rappoltum, Thomasm, qui & ipsi jam ad meliores
Carpzovium, Albertum, Olearium, Menckenium, F.
um, Cyprianum, Excellentissimos Viros, hodieq;
 tinam diu! superstites. Quorum exoptato ductu
 A. LXXXVI. d. 28. Jan. summos in Philosophiâ hon-
 mnium obtineret, & præter alia complura specim-
 vocant, disputationes Publicas cum laude egregi-
 lias, Theologicas sub Præsidiis *Dn. Carpzovii & C.*
 tueretur. Jamqve sedem apud se fixam *Dn. Car-*

the scale towards document

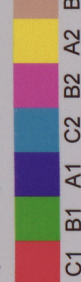
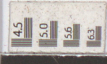

Image Engineering Scan Reference Chart TE263 Serial No. 076

eam re-
 i facultas
Gal. 5, 9.
 creden-
 utatione
 S FRI-
Professor
us, Col-
 ujus lau-
 monium
 litionem
 tionibus
 exteros,
 um bre-
 vembris
 maxim
 Pl. Rev.
 m Archi-
 spiciam
 dam Pa-
 nâ fideli-
Vogelius
 LXXIV.
 ctus pro-
erzerum
 præterea
benbergi-
 am, & u-
 cessit, ut
 plausu o-
 loco, ut
 uasq; a-
 ndendo
 o Lipsia
 polli-